

Adventní věnec Sochy příběhů

Praxe Charitativní a sociální práce 2011

Frau Helga nikdy neopustila manžela, který ji nezná

Frau Helga sedí před svým manželem a v očích se jí lesknou slzy. Když ho chce pohladit, muž před dotekem nechápavě uhne. Na svou ženu se dívá jako na cizího člověka, který za ním přijel na návštěvu do domova pro seniory Maria Rast v německém Herfordu bůhví proč. Manželé mají téměř osmdesát let, dceru a milované vnouče. Většinu života prožili spolu. Muž paní Helgy však už o tom neví. Onemocněl těžkou demencí.

Paní Helga se vdávala mladá a brala si muže svých snů. Z velké lásky se jim záhy narodila dcera. Štěstí ale nemělo trvat dlouho. První příznaky demence jejímu manželovi diagnostikovali už po šesti letech od svatby. Onemocnění zatím nebylo tak vážné, aby nemohl dále pracovat jako úředník ve firmě v nedalekém městě. Také paní Helga zvládala práci i výchovu dcery a

s pomocí rodiny a přátel i péči o muže. Když vypráví o častých společných automobilových výletech po Německu i okolních státech, oči jí radostně svítí. Každou chvíli si musela užívat, protože věděla, že brzy bude hůř.

Zdravotní stav manžela se skutečně neúprosně horšil. Na práci už nestačil. A onemocněla i paní Helga, pravou nohu ji paralyzovala cukrovka, nemohla pořádně chodit. Když manžel stále častěji odcházel z domu a pak nebyl schopen najít cestu zpět, už ho nemohla hledat. Zanedlouho to už nebylo možné ani s pomocí dcery. Manžel musel být umístěn do domova pro seniory Maria Rast v Herfordu. Po čase ho následovala i Helga.

V domově je paní Helga teprve chvíli. Nikoho tu při příjezdu neznala a s navazováním novým kontaktů to měla těžké – slyší pouze přes naslouchátko a i tak špatně rozumí a proto bývá často neklidná a nervózní. Neustávající bolest nemocné nohy ji připoutala na vozík. Na operaci, která by jí pomohla, je už příliš stará a nemocná. Frau Helga se na první pohled jeví nepřístupně, trochu odměřeně až chladně. Po čase ale zjistíte, že má velmi přátelské oči, jejichž pohledem se s každým ihned domluví. Když ji někdy ošetřují, překvapí mě prudkým návalům citu a spontánně a nečekaně mě obejmou kolem krku.

A teď spolu sedíme na návštěvě u jejího muže a zahaluje nás závoj smutku. Manžel se po všech těch společně prožitých letech dívá na svou ženu jako na cizího člověka a neprojevuje ani kousek citu. Helga ho pozoruje s bolestí v očích. Na ruku, které má složený v klín, je vidět snubní prsten. Nesundala by ho ani za nic. A náhle mám zase já touhu vyskočit a obejmou paní Helgu. Silnou a statečnou ženu, která se celý život starala o svého nemocného muže a která ho uznává za svého manžela i v této beznadějně situaci.

Petra JANIKOVÁ (listopad 2011)

Dluhy slečny Zuzany z Moravy

Slečna Zuzana už ví, co jí čeká následujících pět let. Přestože bude poctivě chodit do dobře placené práce, bude i se dvěma dětmi žít na hranici životního minima. Zuzana, velmi obětavá devětadvacetiletá žena, která by nikdy nejednala nezodpovědně, je v osobním bankrotu. Dluhy, které musí splácet, patří její sestře. Stejně jako děti, o které se stará.

Ze dvou sester byla Zuzana ta příkladnější. Vystudovala zdravotní školu, našla si práci v nemocnici, osamostatnila se. Její sestra si naopak chce život jen užívat, o své povinnosti se nikdy nestarala a nic jí nevyvedlo z míry. Často střídala partnery a z každého vztahu jí zůstal potomek. Otec jejího čtvrtého dítěte ji při rozchodu vyhodil na

ulici a protože neměla kam jít, vrátila se k mamince. V tu dobu začala své sestře pomáhat i Zuzana. Nejprve finančně, později jí ručila k několika úvěrům. Když viděla, že nic z toho nepomáhá, snažila se dostat do své péče její děti. Bitva s úřady byla dlouhá a těžká, nakonec získala Zuzana alespoň dvě holčičky, zbývající děti musely odejít do dětského domova.

Za pomoc Zuzaně ale sestra vděčná nebyla. Po čase znovu otěhotněla s novým přítelem a ze společného bytu svou maminku, která jí poskytla útočiště, bez pardonu vyhodila. Maminka se nastěhovala – jak jinak – k Zuzaně. Živořily jak se dalo, ale to nejhorší ještě mělo přijít. Po roce Zuzana zjistila, že sestra neplatí úvěry a jsou na ni uvaleny exekuce. Jako její ručitelka musela za dluhy převzít odpovědnost sama.

Aby toho nebylo málo, Zuzana vážně onemocněla. „Ještě štěstí, že pracuji jako zdravotní sestra,“ říká. Problémy se štítnou žlázou má už od patnácti let, v poslední době se jí ale zdálo, že necítí krk. Testy potvrdily rakovinu.

Zuzanu teď čekají dvě životní bitvy. Lékařské zprávy hovoří o tom, že v první bitvě nad zákeřnou chorobou po léčbě začíná vítězit. Ve druhé bitvě s dluhy jí pomůže vyhlášení osobního bankrotu. Našla veškeré závazky, které musí za sestru platit, zjistila jejich celkovou částku a dohromady se sociální pracovníci jsme sepsaly žádost na oddlužení. Díky této možnosti bude moci začít za pět let znovu, bez dluhů.

„Člověk nikdy neví, co ho v životě potká. Za chyby se platí, i když se jedná o vlastní rodinu,“ říká Zuzana. Statečná žena, která sice dluží za úvěry své sestry, ale které ve skutečnosti dluží život lepší osud za její obětavost a láskyplnost.

Veronika HÉNKOVÁ (říjen 2011)

Tajenka životní křížovky Milady z Velkého Újezdu

Paní Miladě byste jen těžko hádali devět křížků, které oslaví v Domově sv. Anežky ve Velkém Újezdě na Třebíčsku už za pár dnů. Pohybuje se sice jen na invalidním vozíku, ale jinak má tuhý kořínek. Ten zdědila po své matce. Matce, která ji celý život trápila a kvůli které se nikdy nevdala.

Milada se narodila jako jedináček. Středem života rodičů bylo velké hospodářství, na kterém bylo od rána do noci mnoho nikdy nekončící práce. Protože jim nedal Pánbůh více dětí, musela všechnu dřinu zastat Milada sama.

Když Milada dospěla, začali se kolem ní rojit nápadníci. Žádný však nebyl po chuti její matce. Mohl to být ministr nebo profesor, nic naplat, matka vyžadovala jediné – musí se nastěhovat k nim na statek ve dne v noci s nimi pracovat. Není se co divit, že řada mládenců raději vzala rychle nohy na ramena.

Milada neměla žádné soukromí.

Jakmile jí přišel dopis, nejprve ho otevřela a celý přečetla matka. Když se pak Milada vrátila z pole domů, matka hned o dopise referovala a hodnotila, co se jí na něm líbí a co ne. Milada byla nešťastná, jednou byla tak rozzlobená, že chtěla vytoužený dopis raději spálit, aniž by si jej přečetla. A tatínek? Ten byl dobrák, ale nikdy se jí nezastal, rodině vládla pevnou rukou matka.

A tak běžely roky a listů přicházelo stále méně, až nakonec přestaly chodit úplně. Milada zůstala svobodná a bezdětná, den za dnem pracovala na statku a starala se o své rodiče. Oba se dožili vysokého věku, maminka zemřela jen pár let před devadesátkou. To už bylo Miladě 64 let.

Nahromaděný stres přinesl zdravotní problémy. Nejprve jí lékaři diagnostikovali onemocnění střev a dávali pouhých šest let života. Paní Milada se však z neznámých příčin zázračně uzdravila. Pak ale prodělala mozkovou příhodu. A protože byla na své nemoci sama, přivedla ji jednou známá řeholní sestra do Domova sv. Anežky ve Velkém Újezdě na Třebíčsku, který je už pět let jejím novým domovem.

Přes všechno trápení, které Milada prožila, zůstává milá a usměvavá. Projíždí se po chodbách domova, vzpomíná na všechny promarněné životní šance a dlouhý čas si krátí luštěním křížovek. Tajenku té své životní ale luštit nemusí, protože ji dobře zná. „Kdybych mohla mít muže a děti, určitě bych tady nemusela být,“ říká potichu...

Michal, zástupce smutné armády dětí z rozpadlých rodin

Každý rok se v České republice rozvádí kolem třiceti tisíc párů. Znamená to, že po čase se rozpadne každé druhé manželství. Po rozbitém vztahu zůstávají děti. Je jich už docela velká armáda – řada z nich zažila hádky a boje, které je budou pronásledovat do konce života, musela vypovídat před soudem a zpovídat se psychologům. Některé žijí s matkou, jiné s otcem, občas se rodiče domluví na střídavé péči. Všem ale bude v životě něco chybět. Jedním z této armády dětí je i devítiletý Michal ze Syrovic na Vysočině.

Rodina, do které se Michal před devíti lety narodil, byla dosti komplikovaná. Měl čtyři nevlastní sourozence, dvě si do nového svazku přivedla jeho maminka, dvě tatínek. Michal měl všechny moc rád. Tatínek mu věnoval každou volnou chvíli, ale maminku vídával málokdy. Často už jako pětiletý čekával na malé židličky před domem v chladnu zachumlaný do

velkého kabátu, až se mu maminka vrátí v místní restaurace, kde byla zaměstnaná. Mnohokrát marně...

Životní etapu, která se nazývá dětstvím, asi u Michala takto idylicky nazvat nelze. Rodiče se záhy začali rozvádět, byl to proces nepříjemný, dlouhý a bolestný a Michal v něm hrál proti své vůli jednu z hlavních rolí. Do jeho životního příběhu začaly zasahovat organizace, které mají v popisu práce starat se o sociálně právní ochranu dětí.

Můj Mišken, jak mu říkám jen já, si ve společnosti obvykle zvykne držet se spíš v pozadí, ve škole je sice nenápadný, ale svědomitý. Má nezlomnou vůli, silnou osobnost a je vytrvalý. Když se pro něco rozhodne, nevzdá se toho. Dokáže se těšit z dobrého jídla i knížky. Nade vše miluje les a procházky v něm. A také svého tatínka, se kterým po rozvodu rodičů velmi rád zůstal. Já ale vím, že někde uvnitř skrývá zmatek a bolest z toho, čím musí procházet. Michalova maminka je už teď potřetí vdaná a znovu čeká s novým manželem rodinu. Ačkoli žije jen pár desítek kilometrů od Michalova domku, vidí se s ním jen občas o víkendech a nijak zvlášť se k němu nehlásí. A ačkoli by Michal svého tatínka za nic na světě neměnil, přesto se mu po mamince stýská. Zmatek ze zpřetrhaných vztahů se mu začíná vtiskávat do duše. Tak jako tisícům dalších dětí, jejichž smutnou armádu svým příběhem zastupuje.

Marcela KOVÁŘOVÁ (říjen 2011)

Jana z Olomouc, která celý život padá a zase sama vstává

Když paní Jana po porodu začala hůře vidět, nevěnovala tomu velkou pozornost. Pak začala mít drobné problémy s pohybovým ústrojím, až se jí jednou při chůzi podlomila noha a ona upadla. Vstávala těžce, ale nakonec se jí to podařilo. Takto plíživě do jejího života vstupovala roztroušená skleróza. Nemoc, která dnes sedmapadesátiletou paní Janu z Olomouce nutí znovu a znovu padat a zase vstávat už tři desetiletí.

Paní Jana začala nejprve chodit s pomocí hůlky, pak už potřebovala dvě. Lékaři stále nevěděli, co jí je, roztroušenou sklerózu nakonec diagnostikovali až po sedmi letech, kdy se k prvním příznakům přidaly další problémy - urologické, zažívací, problémy s pamětí nebo s vyjadřováním. Zvláště těžké bylo pro paní Janu období, kdy nepoznávala svou rodinu ani své dvě dcery. Teď už je paní Jana upoutaná na elektrický invalidní vozík a od rozvodu před osmi lety žije sama se svým ročním kocourkem v bezbariérovém bytě. Pravidelně ji navštěvují její dospělé dcery, které mamince pomáhají s čím je třeba. Na debatu k ní čas od času zaskočí i přátelé z práce a sestřenice.

Paní Jana v boji s nemocí nikdy nerezignovala, bere věci tak jak jsou a snaží se s nimi vypořádat. Pomáhá jí s tím několik sociálních služeb – navštěvují ji dobrovolníci z Maltéžské pomoci a osobní asistenti z Trendu, kteří jí doprovázejí na nákupy, k doktorům, na úřady a pomáhají jí se vším, co zrovna potřebuje. Spolupracuje také s olomouckými organizacemi Tyfloservis a Roskou, která se věnuje lidem s roztroušenou sklerózou. Přes vše, čím si v životě prošla, myslí na druhé lidi a snaží se jim dělat radost třeba jen úsměvem nebo maličkostí.

Mladí lidé si dnes často berou za své vzory různé popové hvězdy, ale pro mě může být vzorem paní Jana a její životní krédo: „Nikdy nic nevzdávat, snažit se být soběstačná, jak nejdéle to jde. Když jsem někdy spadla, zase jsem vstala. Někdy třeba až napotřetí, ale sama.“

Jitka LAŠTŮVKOVÁ (listopad 2011)

Julián se srdíčkem se odrazil ode dna, co vypadalo jako konečná

Do velkých problémů se může dostat velmi lehce každý člověk. Ale málokdo se umí ze dna, které vypadá jako definitivně konečná stanice, odrazit zpět do života. **Osmáctyřicetiletý Julián, rodák ze slovenského Prešova, to zvládnul.**

Julián pracoval jako řidič autobusu a žil celkem poklidný život v rodinném domku se svou matkou, kterou měl velmi rád a na kterou byl fixovaný. Když zemřela, nebyl schopen se se ztrátou milované maminky smířit. Začal popíjet s různými kumpány, kteří u něj v domku přespávali. Julián si toho moc nevydělal, přestával platit za vodu, elektřinu a plyn.

Dluhy narůstaly, z domu se stala noclehárna pro bezdomovce. Julián postupně přišel o práci a nakonec i o dům. Skončil na ulici. Déle než tři roky v létě i v zimě v noci přespával kde se dalo a ve dne se potuloval s kamarády z ulice s nepostradatelnou fľaškou v ruce.

A pak přišel zlom. Jednoho dne mu kamarád bezdomovec prozradil, že může přijít na Charitu, kde dostane teplou polévku i nocleh. Znělo to jednoduše, tak proč by to nezkusil? Julián pak výměnou na možnost suché a čisté postele automaticky odložil alkohol, jako by ho k životu ani nikdy nepotřeboval. Osm měsíců přespával na noclehárně a po celou dobu se láhve ani nedotkl.

Pracovníci Charity si všimli jeho slušného chování a nabídli mu byt v domě na půl cesty. Julián už tady bydlí šestým rokem. Pět let si přivydělává na živobytí prodejem místního časopisu. Za tu dobu si získal srdce mnoha lidí, kteří se k němu pravidelně vrací nejen pro časopis, ale i pro milý a srdečný úsměv. Srdce se také stalo Juliánovým talismanem, nosí ho jako přívěsek na krku, srdíčka mívá namalována i na nehtech. Až příště půjdete ulicí a potkáte člověka v kožených kalhotách a s černým kloboukem na hlavě, prodávajícího se srdcem na hrudi časopis, zastavte se aspoň na kus dobrého slova.

Pořád si myslíte, že se člověk, žijící na ulici zcela bez prostředků, nemůže vrátit zpět do života? Upřímně řečeno, příliš jsem tomu nevěřila ani já. Ale pak jsem potkala Juliána. Člověka, pro kterého srdce symbolizuje upřímnost a lásku k lidem. A který zase pro mě symbolizuje naději, že nikdy není nic ztraceno.

Tereza KNAPOVÁ (listopad 2011)

Jak splatí Martin z Olomouce svůj dluh?

Zpočátku to vypadalo, že šestnáctiletý Martin je pouze jeden z těch bezproblémových kluků, co si do olomouckého nízkoprahového klubu pro děti a mládež Zóna zaskočí jen kouknout se na facebook a zkontrolovat, co je nového, nebo si občas zahrát s někým ping-pong. Je to s ním ale složitější. Martin má dluh.

Neustále usměvavý kluk, který si dokáže dělat randu i ze své komplikované situace, už toho o životě ví více, než mnoho jeho vrstevníků. Rodiče se rozvedli, když mu byly teprve tři roky. Martin zůstal u otce, který se znovu oženil, a nová rodina se přestěhovala do Olomouce. Martin tu žije se čtyřmi sourozenci, nejmladšímu je jen pár týdnů.

Martin kdysi sportoval, vzpomíná na stříbrnou medaili ze závodů v běhu na 1 500 metrů, jenže pak nabral jeho život jiný směr. Když přešel na střední školu, hledal si nové kamarády. Chytil se ale party, ve které se distribuovaly

drogy. Naučil se kouřit a začal brát hlavně marihuanu. „Bylo to jen občas,“ vzpomíná Martin a dodává: „, A taky se po roce naše parta rozpadla, kluci odešli. Nakonec jsem byl rád, že to tak dopadlo. A dokonce jsem zjistil, že jsem ani nebyl na trávě závislej. Neměl jsem žádný nevolnosti, bylo mi prostě fajn. Ale vrátil jsem se k cigaretám.“

Martin má dluh, zatím jen pár stovek za tarif na mobil. Snaží se proto co nejrychleji sehnat brigádu, aby mohl své závazky zaplatit a nepřipustit, aby se vyšplhaly až na částku několika tisíc korun a přerostly mu přes hlavu. „Rodiče se to nesmí dozvědět. Chci si to vyřešit sám,“ dodává dospěle. Ten největší dluh a nejdůležitější závazek však má vůči své budoucnosti. Právě teď totiž běží ten nejdůležitější závod. Na jeho konci leží odpověď na otázku, zda se vrátí na scestí, z něhož se mu podařilo utéct ještě před tím, než mu drogy přerostly přes hlavu, nebo si svůj život vyřeší poctivě a sám tak jako dluh za mobilní telefon...

Kamila KOUCKÁ (listopad 2011)

Endžy z Prešova: Život je pes a my jeho žrádlo

„Kto nevyrastal v detskom domove, nikdy nepochopí!“ Endžy si s chladným výrazem ve tváři potáhne z cigarety a napije se kávy. Něco málo přes rok už žije v pobytovém zařízení Dům na půli cesty Gréckokatolícké Charity Prešov. Dobře ví, že tohle nemůže být její konečná, že nechce, aby tady její život pomalu vyhasínal. Tak jako vyhasínal a ubíral jí sil dosavadních šestadvacet let.

Endžy mě okouzila černě divokými čertovskými vlasy, překrásným úsměvem, smíchem a

hlubokýma očima. V jejich propasti se ale skrývá velká bolest. Jak také jinak, když její příběh začíná tím, že ji opustili rodiče. V dětském domově, kde se musela naučit žít bez mámy, táty i příbuzných, kde si musela zvykat na to, že se nemá komu svěřit se svými starostmi ani radostmi. Že je na všechno sama. Endžy proplakala mnoho dní a nocí. Když si ji občas matka s bratrem vzali domů, bylo to ještě horší. Endžy hovoří o tom, že mezi svými blízkými nezažila ani chvíli pocit bezpečného útočiště skutečného domova nebo pohlazení maminky. „Bylo to hotové peklo, zažívala jsem tu strašné chvíle,“ dodává Endžy. „Přála jsem vlastní matce smrt...“ Když později matka skutečně umřela, zasáhlo ji to, ale zároveň svého přání nelituje.

Nejhezčí roky zažila Endžy na krejčovském učilišti. Učila se, jak se o sebe postarat, jak hospodařit s penězi, jak se vyznat ve světě dospělých. Tady se po několika letech setkala se svou sestrou a společně spolu strávily rok. Po ročním odloučení se Endžy dozvěděla, že se sestra živí v Čechách prostitucí. Pět let po ní na vlastní pěst ní pátrala, aby nakonec zjistila, že je to skutečně pravda. Velké zklamání jí přinesla i první láska. A zase byla sama, když potřebovala dobrou radu a pomoc, od vychovatelek ji nemohla čekat...

Neštěstí nikdy nechodí samotné. Endžy do všech svých trápení nečekaně onemocněla a v bolestech musela ukončit studium. Její zdravotní problémy trvají stále, za sebou i před sebou má řadu lékařských vyšetření, které jsou často utrpením. Přesto se snaží pracovat a vydělat si nějaké peníze alespoň na brigádách. Je mi smutno z toho, že se na ni lékaři dívají skrz prsty jen proto, že je romského původu. Obdivuji, že i přes všechna ponížení a bolesti je natolik silná, aby se vždy znovu dokázala postavit na nohy. A čím je pro ni život? S upřímností a hořkým úsměvem na rtech konstatuje: „Život je pes a my jsme jeho žrádlo.“

Ivana MORAVCOVÁ (listopad 2011)

O Janě, která se ráda směje

Jana se ráda směje. Když začne vyprávět, není k zadržení. Těší ji, když dokáže rozesmát i ostatní, všechno je pak prý snazší. Jana má schizofrenii.

Všechno to začalo asi před deseti lety. Jana žila doma na střední Moravě stejnými radostmi i problémy jako většina děvčat ve věku dvaceti let. Měla práci, přítele, radost ze života. Toho, že je s ní něco v nepořádku, si sama nevšimla. Plíživou změnu ale poznali rodiče, kteří ji náhle přestávali rozumět. Znepokojoval je i přítel Jany. Hrál automaty, celé noci trávil po hospodách, Janu stahoval ke dnu... Čím víc rodiče Janu od jejího přítele odrazovali, tím víc jej bránila, nepřipouštěla si nemoc ani troskotající vztah. Doma na ni vše padalo, utíkala za svým přítelem i přes nesouhlas rodičů do hospod, vracela se pozdě v noci, potřebovala s někým mluvit, někomu všechno říct, ale nešlo to. Vše, co jí trápilo a tížilo, psala na papír, jednu myšlenku za druhou,

texty chtěla vydat jako knihu. Nic z toho, co napsala, nedávalo smysl.

Jana brzy uznala, že rodiče mají pravdu, a s přítelem se rozešla. Už nic ji ale nedokázalo v těžkých chvílích povzbudit, podržet. Doma na chodbách viděla postavy v černých pláštích, které na ni mířily zbraněmi, byla přesvědčená, že všude v bytě jsou štenice, že ji někdo odposlouchává. Předepsané léky nechtěla brát, byly přece otrávené, někdo ji chtěl zabít...

Dnes je Jana šťastná. Navštěvuje denní stacionář pro osoby s psychickým onemocněním, kde si našla spoustu přátel, jeden z nich jí dokonce nakreslil originální portrét. Léky, které ji pomáhají, jsou sice moc drahé, ale Jana si na nic nestěžuje – je spokojená s tím, co má a tam, kde je. Když bere léky pravidelně, cítí se dobře. Moc ráda zajde na procházku s někým blízkým. Úplně nejšťastnější ale je, když má důvod se smát – to jsou chvíle, které jí vždy povzbudí a dodají sílu překonat nelehký úděl její nemoci. A když se spolu s ní smějí i její přátelé, ví, že není na světě zbytečná.

Markéta ŽONDROVÁ (listopad 2011)

Pěťa už ví, že všechno jde, když se chce

Otevírá nám maminka, za ní ze svého jezditka zvědavě nakukuje Peťa. Ve vedlejším pokoji si hrají jeho dvě sestřičky. Na první pohled „taková normální rodinka“. Dnes, po čtyřech letech, končí v téhle moravské rodině služba rané péče. Vyprávíme si s maminkou a Peťa stále popojíždí před prahem dveří, po chvíli sebere kuráž a vjíždí za námi. Po zbytek konzultace si prohlíží knížku. Hlavu má přitom podepřenu o stůl, je to pro něj ideální a také nejpohodlnější poloha. Peťa se narodil před čtyřmi lety s vrozenou vývojovou vadou ledvin.

První rok Pěťova života provázela nekonečná vyšetření k vyjasnění diagnózy, opakované hospitalizace a velmi intenzivní rehabilitace. Do tří let Pěťa za pomoci rodičů bojoval, aby nabral minimální váhu deseti kil a mohl tak být zařazen do transplantačního programu. Zdálo se, že to nepůjde, ale kýžené váhy se mu nakonec podařilo dosáhnout s pomocí sondy počátkem roku 2011.

Peťovi rodiče se snaží, aby jejich rodina žila obvyklým životem. Díky jezditku Peťa zvládá vlastní řízený pohyb. Rodiče si také moc přáli vzít Pěťu k vodě a dopřát mu radovánky, které jsou pro většinu dětí jeho věku běžné. Jeho omezení to ale prakticky vylučovala. Jenže – Pěťovi rodiče vědí, že jakkoli něco nejde, tak to jít může, pokud se chce. A tak rodina nakonec letos vyrazila k moři do Itálie. „Bylo to úžasné,“ líčí maminka. „Peťovi jsme nechali ušít speciální neoprenové plavky, aby se mu voda nedostala na vývody a užil si trošku vody. Promáchali jsme ho pěkně v moři. První den se mu do mokrého písku nechtělo, ale další den už to lítalo na všechny strany!“

Další důležitý krok k běžnému životu udělal Pěťa - a tím i jeho rodiče - v září nástupem do speciální mateřské školy. Ten nejdůležitější je však zatím ještě před nimi: Pěťovi totiž nastává čas čekání. Čekání na novou naději, čekání na novou ledvinu. Díky péči a starostlivosti rodičů však už ví, že jakkoli něco na první pohled nejde, nakonec to díky vůli a lásce jít může.

Hana BEDNÁŘOVÁ (říjen 2011)

Kde skončí Connor z Londýna?

V srpnu letošního roku celý svět se zděšením sledoval stovky mladých lidí, zapalujících v centru Londýna budovy a rabujících s šátky na tvářích obchody. Obraz idylické světové metropole, jak ho známe z filmů a turistických průvodců, dostal povážlivou trhlinu. Krom výstavných historických a moderních bankovních čtvrtí jsou zde i místa, kde se mladým lidem nežije právě lehce. Platí to i pro šestnáctiletého Connora z londýnské čtvrti Bermondsey.

Connor bydlí se svou matkou a nevlastním otcem. Má pět sourozenců, tři vlastní a dva nevlastní. Nikdy mu nešlo učení, základní školou prolezl s odřenýma ušima. Pak se rozhodl absolvovat půlroční vzdělávací kurz ve středisku, které mu pomůže rozšířit znalosti z oblasti informačních technologií, angličtiny nebo matematiky.

Už při první vyučovací hodině jsem si všimnul, že jeho vzdělanostní úroveň je velmi nízká. Měl velké problémy se spellingem, nebyl schopen správně napsat základní slova, sotva ovládal jednoduché násobení a dělení. V každé větě, kterou pronesl, zaznělo sprosté slovo. Na hodinách tělocviku byl neobratný, jeho fyzická kondice byla špatná. O to víc mě překvapil, když mi na otázku, co plánuje dělat po absolvování kurzu, odpověděl: „Chci jít na vojenskou akademii a stát se vojákem jako můj dědeček. Proto jsem si taky vybral tento kurz, můžu se tady naučit sportovat.“

Obávám se, že Connorova cesta ke splnění jeho přání bude velmi těžká. Musel by na sobě ještě hodně pracovat a nevzdávat se. A především si uvědomit, že záleží hlavně na něm, zda se mu jeho sen podaří splnit, nebo jen rozšíří řady frustrovaných mladých lidí bez naděje a budoucnosti.

Miroslav JUROŠKA (listopad 2011)

Alenka ze Slovenska, která přerušila bludný kruh trápení

Odbíjelo právě poledne a z téměř rozpadlého domu vycházelo třináct romských dětí. Nejmladší tříletou holčičku odnášela postarší pracovnice v náručí. Nasedla s ní do auta a odvezla do kojeneckého ústavu – daleko od ostatních dvanácti sourozenců, daleko od rodného domu, kde tolik trpěla, kde nepoznala rodičovskou lásku a teplo mateřského objetí. Dívka už ale nikdy láskyplné objetí nezažije. Matka právě zemřela při porodu nejmladší sestry, úřady rodinu rozdělily podle kategorií do dětských domovů a malá Alenka zůstala sama.

Když se ve čtrnácti letech přistěhovala už do třetího dětského domova v Liptovském Jánu, vychovatelka se na ni pátravě podívala, jako by ji už někde viděla... Díky výrazné podobě poznala, že Alenka má v jiném dětském domově mladší sestřičku. A stal se malý zázrak - vychovatelce se podařilo zařídit sestrám setkání a Alena tak měla ve čtrnácti letech znovu někoho blízkého.

To ale bylo na delší dobu Alenčino jediné radostné setkání s rodinou. Z dětského domova odcházela těhotná s chlapcem, který ji odvedl ke svým příbuzným do romské osady. Záhy zjistila, že život zde by byl peklem, obětí jeho agresivních výpadů se stala už během těhotenství. Alena proto učinila razantní rozhodnutí. Aby chránila sebe a své dítě, z osady těsně před porodem utekla do Bratislavy k řádovým sestrám. Ty ji také po porodu naučily vše potřebné v péči o dítě. Za rok však musela mladá maminka sestry opustit. Po několikaměsíčních peripetiích nakonec skončila v Domově pro matky s dětmi v Banské Bystrici.

Chvíli se zdálo, že by tady mohla začít nový lepší život. Seznámila se s mužem, znovu otěhotněla. Poté, co se k němu nastěhovala, se však její noční můra začala opakovat. I nový přítel ji brzy začal bez ohledu na těhotenství hrubě bít, chorobně na ni žárlil, zakazoval jí chodit ven.

Aleně se narodil druhý syn. I proto statečně snášela všechny ústrky a bití od svého muže, po všech pobytech v dětských domovech a ubytovnách chtěla někam patřit, chtěla být někde doma. A také si nepřála, aby děti musely zažívat její vlastní osud, chtěla ten bludný kruh konečně přetrnout. A najednou se zablýsklo na časy: domácnost začaly navštěvovat pracovnice organizace Úsmev ako dar. Alenčin muž je začal respektovat a řídit se jejich radami a doporučeními. Přestal Alenu tak často bezdůvodně bít, začal se chovat lépe. Alena s ním zůstala.

Dnes spolu mají tři krásné dívky, které nedávno pokřtili. Alenčin syn navštěvuje nedaleké gymnázium a učitelé si jej nemohou vynachválit. Také Alena začala znovu chodit do školy, aby mohla svým dětem, kterým se velmi věnuje a které nade vše miluje, pomáhat s domácí přípravou.

Alena svůj životní příběh vypráví zaníceně a do detailů, z tváře jí nezmizí úsměv. Pohledem neustále kontroluje tříletou dcerku a vděčně pomrkává po kamarádkách z organizace Úsmev ako dar, které ji chrání před agresí manžela. Je plná optimismu, energie, životní radosti. Ano, určitě by si pro sebe a své děti uměla představit lepší bydlení a hezčí manželství. Ale muže neopustí kvůli dětem. Dobře ví, že přece potřebují rodinu a lásku. Tu rodinu a lásku, které se Alence v životě nedostalo.

Veronika MRÁZOVÁ, Veronika HAŠOVÁ (listopad 2011)

Amy z Cambridge ztratila „dělání“, které zahánělo její smutky

Sedím v kanceláři organizace Inspire v krásném britském městě Cambridge a čekám, až se Amy vrátí z kuchyně s čajem. Ticho náhle přeruší tupé pravidelné rány. Vylekaně vyskočím a utíkám zjistit, co se děje. Vbíhám do kuchyně a z toho, co vidím, mě mrazí v zádech. Amy stojí u stěny a bouchá do ní hlavou. A to vši silou

Amy pracovala posledních devět let v organizaci podporující osoby se zdravotním postižením. Organizovala a vedla zde školení, pracovala na nových projektech. Vedlo se jí dobře, podílela se dokonce na vytvoření stolní hry, která osoby se zdravotním postižením zábavnou formou seznamuje s možnostmi získání a využití osobního rozpočtu. Díky práci byla naprosto nezávislá na cizí pomoci, dokonce jistou dobu bydlela s přítelem Johnem, který pracoval pro stejnou organizaci. Nebýt ekonomické krize, mohlo to tak zůstat ještě hodně dlouho. Její dopady ale přinutily organizaci zrušit některá pracovní místa. Mezi nimi i to, v němž se Amy cítila tak skvěle.

Náhradou za všechna zrušená pracovní místa vyhlásila organizace výběrové řízení na jedno nové. Hlásili se na něj Amy i její přítel. John vyhrál. Na Amy dolehlo velké zklamání. Nejenže přišla o práci a neuspěla v konkurzu, nové místo navíc dostal její přítel. Amy začala upadat do deprese, při níž má sklony se sebepoškozovat. V organizaci se proto rozhodli, že pro ni bude lepší opustit práci hned a místo třítydenní výpovědní lhůty si vzít volno a odpočívat doma. Amy tak ztratila příležitost se přirozeně vyrovnat s odchodem z práce a postupně se rozloučit se svými kolegy. Protože ale o rozloučení se všemi moc stála, uspořádala s pomocí kamaráda Tonyho rozlučkovou párty, na kterou pozvala své kolegy a další přátele. Nikdo z bývalých kolegů však nepřišel...

Amy se doma přitížilo, chodila ode zdi ke zdi, náhle neměla co dělat. Zároveň v té době absolvovala IQ testy, podle nichž je „příliš inteligentní na to, aby byla klasifikovaná jako osoba s poruchou učení“. Tento dobrý výsledek měl paradoxně pro Amy neblahé důsledky. Nemá totiž nárok na dávky pro osoby se zdravotním postižením.

A tak Amy ztratila ze dne na den přátele, práci i finanční zajištění. Amy není hloupá a uvědomuje si, že najít novou práci bude těžké a může to trvat hodně dlouho. Snaží se tedy trávit své dny aktivně, hledá nové zaměstnání, zapojuje se jako dobrovolník do projektů, které ji přijdou zajímavé, snaží se být s kamarády i přítelem Johnem. Když už přišla o svou práci, snaží se najít si pro sebe jiné dělání, které by zahnanlo všechny její velké smutky.

Tereza GWIZDŽOVÁ (listopad 2011)

Tichá a milující bojovnice Anežka z Terezína

Paní Anežka je žena mnoha tváří – a ačkoli jsou některé smutné, všechny jsou krásné a obdivuhodné. Žena od říčky Trkmanky ze srdečného kraje vína a dobré slivovice, krojů, hodů a upracovaných rukou. Na svět přišla 1. května 1929 v malé vesnici na Slovácku jménem Terezín, která leží co by kamenem dohodil od města Čejče. Narodila se jako druhé dítě svých rodičů. Maminka při porodu zemřela a tatínek zůstal sám s malou Anežkou a

s její o osm let starší sestrou Marií. Jako by tato tragická událost předznamenala celý její těžký a strastiplný život.

Hned v dětství jí byly diagnostikovány angina pectoris neboli nedokrevnost myokardu a astma. Přes všechny strasti, které přinášel v tehdejších dobách těžký život nemocného, vyrostla Anežka v pěkné děvče. Vyučila se švadlenou a vdala se za staršího muže Antonína z Brna, za kterým se odstěhovala do velkoměsta. Manžela celý život milovala a povila mu tři děti.

Kdo ale mohl tušit, že Tonička, jak svému muži paní Anežka říká i třicet let po smrti, bude pronásledovat nemoc, která ovlivní celý jejich vztah. Antonín trpěl depresemi. Pravými těžkými depresemi, při kterých nemohl několik dní vstát z postele. Úzkostnými stavy, kdy myslel, že jeho vlastní žena se proti němu spikla s kolegy z práce. Snad vlivem této neléčené nemoci zemřel v pouhých čtyřiceti dvou letech na infarkt myokardu.

Anežka zůstala sama se třemi malými dětmi. Dala jim vše, co mohla a měla. Děti jí oplatily lásku nezájmem a pohrdáním. Pohrdáním nad „malým“ myšlením „malé“ ženy z malé vesnice. Odešly pryč a o maminku se nestarají ani nezajímají.

Paní Anežka je dnes zcela odkázána na pomoc personálu v domově pro seniory. K nemocem z dětství se přidaly ještě bércové vředy velké jako dlaň na holeních obou nohou, po mozkové mrtvici téměř ztratila schopnost mluvit. Bez pomoci již nedojde sama ani na záchod.

Paní Anežka kolem sebe nepřestává rozdávat úsměvy, ačkoli jí často v životě bylo spíše do pláče. Není to „malá“ žena z vesnice s „malým“ myšlením. Naopak, je obdivuhodnou bojovnicí, nepřestávající věřit v dobro a moc lásky, které jí v životě nebylo moc dopřáno.

Tereza ČECHOVÁ (listopad 2011)

Ellie, která místo zoufání nad postižením pomáhá druhým

Ellie vás zaujme na první pohled. Je velmi bystrá a ohleduplná k ostatním studentům, vystupuje přátelsky a zdvořile. Nebojí se oslovit dospělé. Má čtrnáct let a její nejoblíbenější barvou je jako u většiny dívek jejího věku růžová. V něčem je však jiná. Není to proto, že je upoutaná na vozík. V Richard Cloudesley school – speciální londýnské škole, kterou Ellie navštěvuje, je totiž na vozíku studentů většina. Ellie je taková dospělejší.

Na vozík Ellie upoutaly následky komplikovaného porodu, chodit nemůže už od dětství. Doma má mechanický vozík, ale ve škole používá elektrický, který jí umožňuje samostatně se pohybovat po budově. Cítí se díky tomu více soběstačná a je vidět, že je za každou takovou chvíli vděčná.

Ellie mi vypráví o sobě a o svém životě. Pokládám jí otázky, ale občas bojuji s jazykovou bariérou. Překvapuje mě, s jakou trpělivostí a pochopením mi naslouchá. Zřejmě ji nelehký život za pouhých čtrnáct let naučil ohleduplnosti a respektu vůči nedostatkům ostatních. Troufám si říct, že v mnohých sociálních dovednostech je vyspělejší než my ostatní. Ellie je členkou školního parlamentu, navštěvuje konference, reprezentuje školu na sportovních soutěžích. Mimo to ale takřka profesionálně pomáhá svým spolužákům ze třídy i celé školy. Přistupuje k nim velmi citlivě, aniž by je zneschopňovala.

Ellie ráda maluje a vaří. Jednomu z těchto koníčků by se ráda věnovala profesně, chce být buď kuchařkou, nebo učitelkou umění. Věřím, že to dokáže. Dobré věci se v životě přece neztrácejí – a tak až se jednou bude Ellie ucházet o zaměstnání, určitě se jí dostane přinejmenším takového pochopení, jaké má sama pro lidi kolem sebe.

Andrea PALMOVÁ (listopad 2011)

Vysněná hudba Zdeňka z Olomouce

Olomouc je město se zvláštním kouzlem. Ulice lemuji honosné stavby, na náměstí se hrdě vypíná radnice, centrum střeží chrámy, jejichž věže ční až k blankytnému nebi, jako by chtěly držet stráž nad celým městem. Srdce Olomouce je obklopeno hradbami a malebnými parky, které zvou spěchem znavené obyvatele do své zelené náruče, aby si mohli alespoň na chvíli odpočinout od městského ruchu. A právě v tomto koutku srdce Olomouce se choulí nevelký a na první pohled nijak zvlášť výrazný dům. Nemá zlacené sloupy, stropy nezdobí honosné fresky, ale setkávají se zde bolavá a zraněná srdce, zborcené sny a přání, osudy mnoha stovek lidí, Ti všichni tu hledají útěchu, místo, kde by se mohli ohřát, najíst, umýt, odpočinout si, místo, kde budou alespoň na chvíli v bezpečí. A také někoho, kdo jim bude ochotně, s úctou a porozuměním naslouchat. Můžete se tu potkat s lidmi, kteří kdysi dokázali ohromné věci, zachránili někomu život, byli úspěšnými sportovci, přáteli známých osobností, pracovali ve vysokých pozicích. Jenže pak přišlo něco, co nikdo z nich nečekal, nešťastná náhoda, nerozvážný čin s nedozírnými následky nebo jeden jediný okamžik, který změnil celý jejich život. Tak jako v případě Zdeňka.

Narodil se v malé vesnici mladým rodičům a jako každé dítě měl své sny, přání a touhy. Jenže pak přišla bolavá rána. Tatínek malého Zdeňka při nešťastné náhodě zemřel a maminka život bez něj zvládala jen stěží. Začala hledat únik ze zraňující reality v alkoholu a nevázanosti a na svého malého synka už neměla čas. Ostatní děti se Zdeňkovi smály, že nemá tatínka, a jeho kamarádi si s ním přestali hrát. Jedinou oporou malého chlapce byla jeho babička. Za nějakou dobu našla máma Zdeňkovi druhého tatínka. Jenže ani on nedokázal chlapci dát to, co potřeboval. Nová rodina se přestěhovala do jiné vsi, kde chtěla začít nový život. Nepovedlo se to. Mamince se sice narodil druhý syn, ale nový partner si s ní přestal rozumět. Po nevydařeném vztahu Zdeňkova maminka přivedla domů dětem třetího tatínka, tentokrát silně autoritativního, který neváhal používat přísné tresty, dlouhodobé zákazy a rány pěstí za každou klukovinu. Otčímův vztah k dospívajícímu Zdeňkovi se stále zhoršoval, tresty se stupňovaly, až přišla chvíle, kdy jeden nemohl vystát druhého. Zdeněk začal hledat pomoc venku, kde přeci jen našel někoho, kdo vypadal jako přítel. Našel kamarády, kteří si nesli v srdcích podobná zranění, léčili je kouřením, bolest přehlušovali alkoholem, pocit štěstí a radosti jim propůjčovala mariánka a slzy potlačovali vzdorovitostí a pohrdáním autoritou. Zdeněk, kterému ještě nebylo ani patnáct let, začal utíkat z domu.

Situace se nezlepšila ani po nástupu Zdeňka na odborné učiliště. Po roce musel přestoupit na nový obor. Po dvou letech si ale uvědomil, že už nechce být jako jeho kamarádi, kteří na školu kašlali a se siláckými řečmi opouštěli nedokončené studium. Tehdy se v něm probudilo silné odhodlání dodělat školu s co nejlepším prospěchem a získat výuční list, což se mu díky pevné vůli podařilo. Situace doma ale opět nabrala nový směr. Druhý otčím rodinu opustil a máma přivedla domů třetího. Do rodiny tentokrát přiletěla vrána a přinesla dcerušku. Zdeněk se zamiloval, přestal tolik pít a kouřit marihuanu, našel si práci a na chvíli vypadalo vše dobře. Jenže pak udeřila do Zdeňkova srdce nová rána. Vyvolená slečna se začala vracet k pervitinu a staré partě, přestala být věrná tomu, který ji měl tolik rád, a po roce známosti se jejich společné cesty oddělily. Pro tak mladého člověka to neznamenovalo jen bolest a prázdné místo v srdci, ale i zklamání, smutek a snad i ztrátu snů. Zhoršovaly se také vztahy doma. Na jaře letošního roku podala Zdeňkova máma pod nátlakem svého bývalého manžela na Zdenka

stížnost k soudu. Zanedlouho se ve schránce objevil soudní příkaz k vystěhování. Tak začala Zdeňkova bezdomovecká dráha.

První dva měsíce našel střechu nad hlavou u kamaráda. Tady začal brát pervitin. Když však viděl, co droga s kamarádem dělá, jak mění charakter člověka i jeho hodnoty a preference, pevně se rozhodl s ní skoncovat. A podařilo se mu to. Jeho odhodlání předčilo všechna pokušení vrátit se zpět. Zdeněk se ocitl na lavičce v parku. To, co následovalo, bylo nejtěžším obdobím jeho života. Sám se musel vypořádat s obavami, kde sežene jídlo, kam se večer uloží ke spánku, zda jej někdo neokrade, nenapadne, co bude celý den dělat, jak se na něj budou lidé dívat, jak se mu bude dařit zachovat si tvář. Pro člověka, který se octne na ulici, život končí a začíná krutý a nelitostný boj o holé přežití. Takto ztraceného člověka velice často přepadá pocit beznaděje, zoufalství. Jak ubíjející je zjištění, že z těch stovek lidí, které denně venku potkává, se nenajde nikdo, s kým by si mohl promluvit, nikdo, kdo by mu naslouchal, kdo by ho potěšil, dodal mu sílu. Do Zdeňkovy hlavy se začaly plíživě vkrádat myšlenky na to, že skoncuje s životem. To pokušení vyřešit všechny palčivé problémy, zbavit se všech těch zranění jednou provždy, možná snad i nenávist vůči sobě samému, se stávalo postupně silnějším a vábivějším, až jednou přimělo Zdeňka lehnout si na koleje a čekat. Jenže tehdy se místo vlaku objevila stará paní, která ho z kolejiště odtáhla do bezpečí. Gesto, které neznámá paní tehdy pro Zdeňka vykonala, bylo pro něj velice silným zážitkem. Mohla jej tam nechat ležet, vždyť ho vůbec neznala, a jeho osud jí mohl být lhostejný, ale ona se tehdy rozhodla, že mu dá novou šanci. Jako by mu chtěla vrátit život.

S blížícím se podzimem věci nabraly rychlý spád. Zdeněk se dozvěděl o nocležnách v Olomouci a v jedné z nich našel zázemí. Tady jsem se s ním potkala i já. Vyprávěl o tom, jakou hledá práci, kde pracoval dřív, co má za školu... Od toho dne jsme se potkali jen párkrát a během těch několika málo dní mi oznámil, že začátkem týdne půjde na pracovní pohovor. Od té doby se Zdeněk v centru neobjevil. Týden nato jsme se potkali ve městě a on mi celý radostí rozzářený vyprávěl, že práci získal. Jeho zaměstnavatel se dozvěděl, v jaké tíživé situaci se nachází, ale také si všimnul, že je velice učenlivý, odvádí kvalitní práci a vypadá spolehlivě. Proto mu poskytl v areálu zdarma kompletně vybavený byt s kuchyní a sociálním zařízením. Když jsem se Zdeňka ptala, jak hodnotí svůj pobyt na ulici a jestli si z něj něco odnáší do dalších dnů, odvětil mi, že je to zkušenost, kterou by nikdy svévolně nezískal. Obdivuji, jak Zdeněk v tak složité životní situaci dokázal nalézt tolik poučného. Sám si je vědom, že jej pobyt venku hodně změnil. Naučil se lépe komunikovat s lidmi, protože co si sám nevyřídil, to neměl, posílil svoji soběstačnost, naučil se skromnosti a efektivního hospodaření s penězi. Myslím, že si uvědomil i hodnotu svého života. Protože poznal sám, jak je důležité nebát se pomáhat nuzným, neodmítat pomoc těm, kteří ji potřebují. Zdeněk je výjimečný i v tom, že dokáže domýšlet následky svého jednání dříve, než se k činu odhodlá.

Je až neskutečné, jak rychlá může být cesta z pouličního pekla zpět, když se najdou lidé připravení podat v rozhodující chvíli pomocnou ruku a neodsuzovat. Zázraky se nedějí samy, zázraky dělají lidé, kteří mají otevřená srdce. Život Zdeňka je příběhem plným bolesti a zranění, ale i radostí, odvahy a odhodlání, boje a vítězství. Pro mě je velkou inspirací a nadějí. A může být i světlem naděje, které září v temnotách ulice pro mnohé lidi, kteří prožívají podobná úskalí jako on. Zdeněk sní o tom, že jednou odjede do Nizozemí, usadí se tam a začne žít nový život. A já pevně věřím, že bude-li opravdu chtít, tak se mu to skutečně podaří. Možná je to pouze hudba budoucnosti, ale vždyť my jsme skladatelé, kteří svou skladbu tvoří, a jednotlivé noty píšeme už nyní. Ať je tedy hudba pana Zdeňka tak krásná, jakou si ji vysnil.

Jana JEKLOVÁ (prosinec 2011)

Návrat marnotratného syna Václava z Moravy zpět k Otci

Celý život věřím v Boha a žiji v přesvědčení, že víra dává člověku odvahu. Životní příběh Václava z Moravy, který vám chci vyprávět, mě v mém přesvědčení utvrdil. Václav, jenž sám sebe označuje za „marnotratného syna“, se navrátil po mnoha letech bloudění k Bohu, k Otci. A přinesl mi dva největší dary.

Václav se narodil do katolické rodiny, víra v Boha byla součástí jeho výchovy. Jak ale rostl a dospíval, víra začala z jeho duše ustupovat. Václav se oženil a narodily se mu dvě krásné děti – dcera a syn. Uplatnění našel jako učitel na oděvní škole. Práce ho bavila a naplňovala, aby ale mohl v časech komunismu učit, vstoupil do Komunistické strany a začal dálkově studovat vysokou školu. Náhle toho na něj bylo moc – starost o rodinu, nátlak v práci, členství ve straně, stres a ve studiu... Václava začala pomalu pohlcovat temnota. Lékaři jí po nějaké době

stupňujících se potíží dali jméno: maniodepresivní psychóza. Václavův život se od této chvíle začal dělit na dva světy – slunečný radostný a temný depresivní.

Osud, řekli by ateisté. Bůh, který Václava nenechal v samotě temnoty, tvrdím já. Václav se postupně začal navracet ke ztracené víře. A získával sílu. Jeho víra ale měla být ještě podvkrát těžce zkoušena.

Když Václavi oznámil syn, že odchází do semináře, byla to pro něj velká rána. Synovo rozhodnutí nesl těžce, neuměl se s ním smířit. Pomohly mu až slova Billa Grahama z knihy Jak najít pokoj s Bohem: „Odevzdej všechno Bohu“. Druhá bolestivá zkouška na sebe nenechala dlouho čekat – po synovi se rozhodla stát řeholní sestrou i Václavova dcera. Opět ho čekal boj duše, srdce a víry. A opět mu Bůh ukázal cestu. Na primiční mši, při pokleknutí do trávy, myslel na dceru a na kolenou při písni „Vůle tvá je správná“ si náhle zřetelně uvědomil, že pro ni Bůh má jinou cestu, než jakou by si představoval on. Václav řekl Bohu další své „ano“.

V mých očích symbolizuje Václavův život putování Ježíše Krista s křížem. Také Václav nese svůj kříž, pod kterým upadá, ale pokaždé najde sílu vstát a jít dál, i když ví, že zase upadne. Václavův kříž je jeho nemoc, se kterou statečně bojuje. Věřím, že jednou dojde pokoje v duši, který z něho vyzařuje, když právě nad svou nemocí vítězí. Věřím tomu i proto, že Václav má dnes k pomoci dvě své duchovní květinky, které rostou a vyvíjejí se. Svůj kříž, svou nemoc, bere jako oběť za to, aby jeho květinky rostly a nikdy neuvadly.

Tereza NAVRÁTILOVÁ (listopad 2011)